

บทคัดย่อ

ปัญหาอุทกภัยจัดว่าเป็นปัญหาจากภัยธรรมชาติที่ส่งผลกระทบต่อสภาวะสุขภาพของผู้ประสบเหตุในพื้นที่ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียุทธศาสตร์หรือรูปแบบในการจัดการสุขภาพของประชาชนในระยยะอุทกภัยโดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนที่ประสบเหตุซ้ำซาก การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์หลัก คือ เพื่อพัฒนาและตรวจสอบประสิทธิผลรูปแบบการจัดการสุขภาพในระยยะอุทกภัยในชุมชนอย่างมีส่วนร่วม โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี แบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ระยะคือ ระยะที่ 1 รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจร่วมกับเชิงคุณภาพประเภทปรากฏการณ์นิยมโดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มคือ ประชาชนในพื้นที่ประสบเหตุอุทกภัยซ้ำซากจำนวน 525 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน และกลุ่มผู้รู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการในระยยะอุทกภัยจำนวน 30 คนได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามที่เป็นข้อคำถามปลายปิดมีตัวเลือกในการตอบ 4 ระดับ และแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง การดำเนินการวิจัยระยะที่ 2 รูปแบบการวิจัยและพัฒนา โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้นำชุมชน และประชาชน จำนวน 35 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงเป็นผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในการจัดการภาวะอุทกภัยร่วมกันวิพากษ์รูปแบบที่สร้างขึ้น การดำเนินการวิจัยระยะที่ 3 การตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบ ซึ่งใช้กระบวนการประชุมแบบมีส่วนร่วมและกิจกรรมการซ้อมแผนของการจัดการสุขภาพในระยยะอุทกภัยแบบมีส่วนร่วมในสถานการณ์จำลอง ซึ่งใช้แบบวัดความรู้ พฤติกรรมการจัดการสุขภาพ และแบบวัดความพึงพอใจของผู้เข้าร่วม ผลการวิจัยที่สำคัญมีดังนี้ ผลการวิจัยระยะที่ 1 พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่นั้นจะได้รับผลกระทบทางสุขภาพในระยยะอุทกภัยและภัยแต่ละครั้งจะนานมากกว่า 1 เดือน นอกจากนี้ยังมิได้มีการเตรียมตัวเพื่อรับมือโดยอ้อมอย่างมีระบบ ความช่วยเหลือที่ประชาชนเข้าถึงและได้รับมากที่สุดคือ จากองค์การบริหารส่วนตำบล ผลการวิจัยระยะที่ 2 พบว่า รูปแบบการจัดการสุขภาพภาวะอุทกภัยที่สร้างขึ้นนั้นเป็นรูปแบบที่มีความโดดเด่นเน้นการมีส่วนร่วมและการใช้ทรัพยากรในชุมชนดำเนินการโดยผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยระยะที่ 3 ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ของการจัดการสุขภาพในระยยะอุทกภัยมีคะแนนความรู้ที่ดีกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดพฤติกรรมการจัดการสุขภาพก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมซ้อมแผนของการจัดการสุขภาพในระยยะอุทกภัยแบบมีส่วนร่วมในสถานการณ์จำลอง พบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมซ้อมแผนของการจัดการสุขภาพในระยยะอุทกภัยแบบมีส่วนร่วมในสถานการณ์จำลองมีพฤติกรรมการจัดการสุขภาพที่ดีกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และความพึงพอใจของรูปแบบอยู่ที่ระดับดีและดีมาก

คำสำคัญ : รูปแบบการจัดการสุขภาพ, การมีส่วนร่วม, อุทกภัย

Abstract

The flood disaster is considered as one of the natural disasters that has affected the victims' health in the areas. Especially the communities that suffer from repetitive incidents. The main objective of this research is to develop and examine the effectiveness of the health management model during the flooding in the community. The research methodology involved the mixed method of analysis. There were 3 phases of operation. The first phase concerned the survey of qualitative research on phenomenology approach from which the study was carried out from 525 samples. The sampling process was the multi-stage one as the first phase. using mixed methods approach: (1) qualitative research to study local community in health maintenance during floods by in-depth interviews with local intellectuals and community leaders. (2) quantitative research to examine health issues, demands health maintenance during floods in affected areas. Phase 2 - using research and development approach by experts and qualified persons, community leaders and verification of management building process. Phase 3 research to examine the effectiveness of the model. Which uses participatory meeting processes and participatory rehearsal activities for flood management in participatory scenarios Which uses the knowledge test Health management behavior And the satisfaction form of the participants. The results of the study were as follows: the results of Phase 1 found that people will be affected by health during the flood disaster will last more than 1 month. In addition, there had not been prepared to handle systematically. The assistance that people have access and receive the most is From Administrative Organization. The results of Phase 2, The flood management health model that is created is an outstanding model, focusing on participation and resource usage in the community, operated by the local administrative organization leaders. The results of Phase 3 findings, participants had knowledge of health management during the flood phase, with a statistically better level of knowledge at the level of 0.01. The results of the comparison of scores from the health management behaviors before and after Participating in rehearsal activities of health management during the flooding with participatory simulation in the simulation situation, found that participants in rehearsal of health management during every disaster scenario has engaged in behavior management, better health are statistically significant at the 0.01 level and the satisfaction level of form is very good.

Keywords : Health management model, Participation, Flood